

## **SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 951

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 17 juni 2022

---

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

---

### *Vissterfte - Frequentie, oorzaken en aanpak*

In opvolging van mijn schriftelijke vragen nr. 834 van 3 juni 2020 en nr. 1183 van 21 juni 2021 vraag ik graag de meest recente cijfers over vissterfte op.

Regelmatig vernemen we voorvallen van vissterfte in de pers. De voorbije weken waren er berichten van vissterftes in onder meer de Schelde (gemeente Avelgem) en de Demer (stad Hasselt).

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) houdt de vissterfte bij aan de hand van het aantal incidenten die gemeld worden aan het meldpunt Milieu-incidenten. In Vlaanderen worden calamiteiten systematisch behandeld volgens de gecoördineerde aanpak voor vissterfte. Deze aanpak omvat een duidelijk afsprakenkader tussen alle betrokken actoren (waterbeheerders, VMM incidentenwerking, Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Rivier Informatie Service (RIS)). Bij de gecoördineerde aanpak hoort ook een natraject ter preventie van eventuele herhalingen.

In haar antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 834 verwees de minister naar de stroomgebiedsbeheersplannen voor bijkomende maatregelen voor het voorkomen van vissterfte, maar tot op heden is het plan nog niet goedgekeurd.

1. Kan de minister een update geven van de opgetreden vissterftes in bevaarbare en onbevaarbare wateren tussen 1 juli 2021 en eind juni 2022, met de vermelding van de locatie (gemeente), de betrokken waterloop en beheerder van de waterloop, de vermoedelijke oorzaak van de vissterfte indien bekend en de hoeveelheid gestorven vis?
2. Hoeveel gevallen van vissterfte wegens organische verontreiniging zijn bekend bij de administraties? Graag een overzicht van het aantal gevallen per locatie (gemeente) en waterloop voor de periode 1 juli 2021 tot eind juni 2022.
3. Hoeveel gevallen van vissterfte wegens overstortwerking zijn bekend bij de administraties? Graag een overzicht van het aantal gevallen per locatie (gemeente) en waterloop voor de periode 1 juli 2021 tot eind juni 2022.
4. Hoeveel handhavende maatregelen (aanmaning, bestuurlijke maatregel, pv, ...) werden genomen bij vissterftes? Graag een overzicht van het aantal gevallen per locatie (gemeente) en waterloop voor de periode 1 juli 2021 tot eind juni 2022.
5. Hoeveel natrajecten van de gecoördineerde aanpak werden opgestart waarbij onderzoeken werden opgestart om te komen tot een structurele oplossing voor het knelpunt dat de vissterfte veroorzaakte? Graag een overzicht per locatie (gemeente) en waterloop, de resultaten van het onderzoek, de uitgevoerde en geplande maatregelen.



**Vlaams  
Parlement**

**ANTWOORD**

op vraag nr. 951 van 17 juni 2022

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. Tussen 1 juli 2021 en eind juni 2022 werden door de Vlaamse Milieumaatschappij 36 vissterftes geregistreerd.

In vier gevallen was de oorzaak niet gekend. In 20 gevallen was dat het gevolg van een organische belasting. In 9 gevallen was dit het gevolg van overstortwerking. En in 3 gevallen was de oorzaak een ziekte.

De meeste vissterftes deden zich voor in de bevaarbare en onbevaarbare categorie 1 waterlopen, respectievelijk 12 en 16. Zes vissterftes op categorie 2 en twee vissterftes op categorie 3.

De exacte hoeveelheden gestorven vis worden bij grootschalige incidenten bepaald aan de hand van weegbonnen (van de instantie die de ruiming uitvoert) en tellingen ter plaatse.

Bij kleinere incidenten gaat het meestal om beperkte hoeveelheden vis en zijn kleinere vissen vaak al door onder andere vogels opgegeten. Eventuele schattingen zouden hier een te grote foutenmarge hebben. In bijlage wordt per incident, waar mogelijk, meer informatie gegeven over de hoeveelheid gestorven vis.

2. In 55% was de vissterfte te wijten aan een verhoogde organische belasting (vissterfte door overstortwerking niet meegerekend). Zie ook bijlage.

| Per gemeente      | Aantal van Organische belasting |
|-------------------|---------------------------------|
| Aarschot          | 1                               |
| Diksmuide         | 1                               |
| Edegem            | 1                               |
| Geel              | 1                               |
| Geraardsbergen    | 1                               |
| Hamont-Achel      | 1                               |
| Herentals         | 1                               |
| Ieper             | 1                               |
| Kortrijk          | 1                               |
| Kruisem           | 1                               |
| Lievegem          | 1                               |
| Moerbeke          | 1                               |
| Nieuwpoort        | 1                               |
| Oostende          | 2                               |
| Retie             | 1                               |
| Veurne            | 1                               |
| Wijnegem          | 1                               |
| Zwalm             | 2                               |
| <b>Eindtotaal</b> | <b>20</b>                       |

| Per waterloop | Aantal van Organische |
|---------------|-----------------------|
|---------------|-----------------------|

|                                                                                             | <b>belasting</b> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| DEMER                                                                                       | 1                |
| FORTLOOP                                                                                    | 1                |
| GAUWELOZE KREEK - SLUISKREEK - HAGEBRUGGELEED                                               | 2                |
| GROOT SCHIJN - HALSEBEEK - RISSCHOTSE BEEK - MOERBEEK - RISSCHOTSELOOP - RISSCHOTSE LOOP    | 1                |
| HANDZAMEVAART - SPANJAARDBEEK - DRIELINDENBEEK - ZWAANBEEK - RINGAARTBEEK - BAKVOORDEBEEK   | 1                |
| KANAAL IEPER-IJZER - KANAAL VAN IEPER NAAR DE IJZER                                         | 1                |
| KANAAL PLASSENDAL-DE DUINKERKEN - KANAAL VAN NIEUWPOORT NAAR DUINKERKEN (BELGISCH GEDEELTE) | 1                |
| KLEINE NETE                                                                                 | 1                |
| LOEIJENS NEETJE - GEMEENTELOOP                                                              | 1                |
| MARK                                                                                        | 1                |
| MOERVAART                                                                                   | 1                |
| Onbekend                                                                                    | 3                |
| OUDE SCHELDEARM                                                                             | 1                |
| 'T LIEFKEN - DE LIEVE                                                                       | 1                |
| VIJZELLOOPJE                                                                                | 1                |
| VLADSLOVAART                                                                                | 1                |
| WARMBEEK - TONGELREEP (NED) - BROEKBEEK - VRENNENBEEK - JONGEMANS                           | 1                |
| <b>Eindtotaal</b>                                                                           | <b>20</b>        |

3. In 25% was de vissterfte te wijten aan een overstortwerking.

| <b>Per gemeente</b> | <b>Aantal van Overstort</b> |
|---------------------|-----------------------------|
| Avelgem             | 1                           |
| Berlaar             | 1                           |
| Brussel             | 1                           |
| Evergem             | 1                           |
| Geel                | 1                           |
| Hasselt             | 2                           |
| Hoogstraten         | 1                           |
| Ieper               | 1                           |
| <b>Eindtotaal</b>   | <b>9</b>                    |

| <b>Per waterloop</b>                                | <b>Aantal van Overstort</b> |
|-----------------------------------------------------|-----------------------------|
| BOVENSCHELDE                                        | 1                           |
| DEMER                                               | 1                           |
| GROTE NETE - NETE                                   | 1                           |
| KANAAL IEPER-IJZER - KANAAL VAN IEPER NAAR DE IJZER | 1                           |
| KANAAL NAAR CHARLEROI - KANAAL BRUSSEL-CHARLEROI    | 1                           |
| MARK - DE MARK                                      | 1                           |
| MOLNENVAARDEKEN                                     | 1                           |
| MOLSE NETE - MOL NEET - MOLNETE                     | 1                           |
| TUILTER DEMER                                       | 1                           |
| <b>Eindtotaal</b>                                   | <b>9</b>                    |

4. In 2 dossiers heeft de provincie gehandhaafd en in 1 dossier heeft de gemeente gehandhaafd.

| <b>Incident Datum</b> | <b>Titel</b>                                           | <b>Vermoedelijke oorzaak</b> | <b>Waterloop</b>               | <b>Gemeente</b> | <b>Incident Handhaver</b> |
|-----------------------|--------------------------------------------------------|------------------------------|--------------------------------|-----------------|---------------------------|
| 29/04/22              | 20220429_Fort<br>5_Vestinglaan_Edegem_vissterfte       | zuurstofgebrek               | FORTLOOP                       | Edegem          | Gemeente                  |
| 27/09/21              | 20210926_Looiendse<br>Nete_Hoekstraat_Retie_vissterfte | mestlozing (effluent)        | LOEIJENS NEETJE - GEMEENTELOOP | Retie           | Provincie                 |

|         |                                         |          |                               |            |           |
|---------|-----------------------------------------|----------|-------------------------------|------------|-----------|
| 8/09/21 | 20210908_Maalbeek_Grimbergen_Vissterfte | Onbekend | MAALBEEK -<br>SPRIETMOLENBEEK | Grimbergen | Provincie |
|---------|-----------------------------------------|----------|-------------------------------|------------|-----------|

5. Bij deze incidenten werden telkens de waterloopbeheerder en Aquafin bij overstortwerking geïnformeerd. Incidenten waarbij een vermoeden van organische belasting was (bv. afsterven overtollige plantengroei, kroos, algen,...) zijn natuurlijke fenomenen die gepaard gaan met een hoge zuurstofvraag met vissterfte tot gevolg. De vraag over hoeveel natrajecten van de gecoördineerde aanpak werden opgestart waarbij onderzoeken werden opgestart om te komen tot een structurele oplossing voor het knelpunt dat de vissterfte veroorzaakte, kan niet beantwoord worden voor deze periode.

Algemeen. In de ontwerp-SGBP3 zijn diverse maatregelen opgenomen voor de verbetering van de algemene waterkwaliteit. Deze zullen een positief effect hebben op de vispopulaties in de waterlopen. Het gaat om een 150-tal acties (waarvan ongeveer de helft generieke en de helft waterlichaamspecifieke acties) die onder onderstaande maatregelen van maatregelengroep 7B "Verontreiniging oppervlaktewater" van het maatregelenprogramma vallen.

Daarnaast zijn er in maatregelengroep 8A "Hydromorfologie" nog een 120-tal waterlichaamspecifieke acties opgenomen specifiek voor de verbetering van vispopulaties (oplossen vismigratieknelpunten, aanleg paaiplassen etc.).

Dit alles zal ertoe bijdragen dat het visbestand beter bestand is tegen calamiteiten.

Tot slot zijn er nog volgende specifieke acties geformuleerd met betrekking tot calamiteiten:

|      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7B_A | Het terugdringen van de verontreiniging van oppervlaktewater door industriële puntbronnen                                                                                                                                                                                                                                    |
| 7B_B | Het terugdringen van de verontreiniging van oppervlaktewater door industriële calamiteiten <ul style="list-style-type: none"> <li>Via omgevingsvergunningen of andere instrumenten preventieve maatregelen opleggen voor het vermijden van calamiteiten bij bedrijven en het beperken van de gevolgen (7B_B_0017)</li> </ul> |
| 7B_C | Het terugdringen van de verontreiniging van oppervlaktewater - maatregelen specifiek gericht op gevaarlijke stoffen <ul style="list-style-type: none"> <li>Beperken van emissies bij calamiteiten met minerale olie (7B_C_0008)</li> </ul>                                                                                   |
| 7B_D | Het terugdringen van verontreiniging van oppervlaktewater met nutriënten door de land- en tuinbouwsector <ul style="list-style-type: none"> <li>Uitbreiden van de bestaande regelgeving om puntlozingen van erf- en silosappen te voorkomen (7B_D_0072)</li> </ul>                                                           |
| 7B_E | Het terugdringen van verontreiniging van oppervlaktewater met pesticiden door de land- en tuinbouwsector                                                                                                                                                                                                                     |
| 7B_F | Het terugdringen van verontreiniging met pesticiden op terreinen beheerd voor openbare of commerciële activiteiten                                                                                                                                                                                                           |
| 7B_G | Het terugdringen van verontreiniging met pesticiden door minder privégebruik door burgers                                                                                                                                                                                                                                    |
| 7B_H | Het terugdringen van andere diffuse verontreiniging                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 7B_I | Verdere uitbouw van de saneringsinfrastructuur (zowel collectieve als individuele zuivering)                                                                                                                                                                                                                                 |
| 7B_J | Verdere optimalisatie van de saneringsinfrastructuur en verhogen van                                                                                                                                                                                                                                                         |

|      |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|      | zuiveringsrendement van de rioolwaterzuiveringsinstallaties                                                                                                                                                                                                          |
| 7B_K | Studies en onderzoeksopdrachten rond verontreiniging van oppervlaktewater ter ondersteuning van het waterbeheer en -beleid                                                                                                                                           |
| 7B_L | Uitwerken en toepassen van een handhavingsbeleid gericht op het herstellen en beschermen van oppervlaktewater <ul style="list-style-type: none"> <li>• Extra inzetten op toezicht en de handhaving van lozingen van sappen van natte biomassa (7B_L_0014)</li> </ul> |
| 7B_M | Grensoverschrijdend geïntegreerd kwalitatief oppervlaktewaterbeheer                                                                                                                                                                                                  |

## **BIJLAGE**

[Tabel met een gedetailleerd overzicht van de vissterftes in de periode van 1 juli 2021 tot eind juni 2022.](#)